

בכורות פרק ג הלוקח בהמה דף כה

צמר של בכור תם או בעל מום שנתלש אסור בהנאה מדרבנן שמא אנשים ישהו את בכורותיהם ולא ישחטו כדי להנות מהצמר ויבואו לעבור על איסור גיזה ועבודה. במשנה מופיע מחלוקת בצמר שנפל מבעל מום דעת עקיבא בן מהללאל שמותר ודעת חכמים שאסור, ר' יהודה העמיד את המחלוקת לאחר שהבעל מום נשחט האם הותר הצמר אגב השחיטה או לא אבל אם הבעל מום מת לכו"ע אסור, ר' יוסי אמר שאם הבעל מום נשחט לכו"ע גם הצמר שנתלש מותר ונחלקו במקרה שהבעל מום מת.

בברייתא כתוב ג' שיטות: א. ת"ק שנחלקו אם הבעל מום מת ב. ר' יהודה שנחלקו אם הבעל מום נשחט ג. ר' יוסי שנחלקו אם הבעל מום מת. לכאורה ההבדל בין ת"ק לר"י הוא שלדעת ת"ק נחלקו רק אם מומחה קבע שיש בבכור מום שעקיבא ב"ה מתיר היות ויכול לשחטו לא יבוא להשהות אבל אם מומחה לא קבע שיש בו מום לכו"ע אסור שמא יבוא להשהות, ור"י סבר שאפילו אם מומחה לא קבע שיש בו מום ומת עקיבא ב"ה מתיר. רבא דחה שלכו"ע אם לא בדקו מומחה אסור בהנאה וכך אמר ריש לקיש וההבדל הוא שלדעת ת"ק נחלקו גם אם הבכור מת במת וגם אם נשחט, ר' יוסי סבר שנחלקו רק במת אבל נשחט לכו"ע מותר ור' יהודה סבר שנחלקו רק בנשחט אבל מת לכו"ע אסור.

בברייתא כתוב שבעל מום שהתערב בתמימים אוסר בכל שהו ור' יוסי אומר יבקר. ר' נחמן הסביר שמדובר בגיזה של בכור בעל מום שהתערב בצמר חולין שדעת ת"ק שכולם אסורים אפילו אם ישחטו את הבכור ודעת ר' יוסי שלמרות

ר' יוסי בן המשולם אמר שאדם הרוצה לשחוט בכור או לראות בו מום מזיז את השיער לצדדים בידו ולא חושש אם נתלש מהשיער אבל צריך להשאיר את השיער במקומו ולא יזיזנו למקום אחר שנראה כגוזז. רב אמר שהלכה כר' יוסי בן המשולם, התלמידים הסתפקו באדם הרוצה לשחוט בהמה ביום טוב האם מותר להזיז את השיער שייתכן וייתלש, האם טעם ההיתר בבכור הוא משום שתלישה ביד אינה כלולה באיסור "ולא תגוז בכור צאנך" וא"כ ביו"ט שעובר על איסור עוקר דבר מגידולו שהוא תולדת קוצר מדאורייתא אסור או שטעם ההיתר הוא משום שמתכוון להזיז את השיער ולא לתלוש וכדעת ר' שמעון שדבר שאינו מתכוון מותר וא"כ מותר גם ביו"ט, ר' הונא אמר שרב סבר כדעת ר' יהודה שדבר שאינו מתכוון אסור וסיבת ההיתר בבכור הוא משום שתלישה אינה כגזיזה ואסורה רק מדרבנן, ובכל אופן סבר שגם ביו"ט מותר להזיז שיער לצורך שחיטה משום שתלישה ביד של צמר נחשב לקוצר בשינוי ואינה אסורה ביו"ט מדאורייתא אלא מדרבנן, אבל תלישת נוצה ביד מעוף בוודאי נחשב לקוצר מדאורייתא משום שכך דרכה.

פרה אדומה שיש לה 2 שערות שרק החלק החיצוני שלהם שחור והשורש אדום ר' יוסי בן המשולם אומר שמותר לחתוך במספריים את החלק השחור, ייתכן שהתיר משום שלא התכוון לגזוז קדשים וסובר שדבר שאינו מתכוון מותר, וייתכן שסובר שדבר שאינו מתכוון אסור וכאן התיר משום שפרה אדומה אינה קדשי מזבח אלא קדשי בדק הבית שאיסור גיזה אינו אלא מדרבנן והיות ואין זה דבר שכיח הקילו לגזוז בלי פדיה משום שדמיה יקרים.

בכורות פרק ג הלוקח בהמה דף כה

שעוד לא בדק מומחה אפשר להביאו
למומחה ולשחוט ומתיר את הצמר בהנאה
ולא כדעת ריש לקיש, רבא הסביר שהכוונה
יבוקר שיבדוק האם הבעל מום כבר הוכרע
על ידי מומחה וישחט ומותר או שלא
הוכרע על ידי מומחה ואסור. ר' יוחנן
הסביר שמדובר בבהמה בעלת מום
שהתערבה בבהמות תמימות, ר' חייא בר
אבא הסביר בשמו שמדובר שחיפשו את
הבהמה בעל מום ולא מצאו ונחלקו בדין
מקום שאבד בו טומאה וחיפשו ולא מצאו
שר"מ מטמא וחכמים מטהרים שת"ק סבר
כר"מ שהיות ונאסר לא יוצא מחזקתו עד
שימצאו את הבעל מום ור' יוסי סבר כחמים
שהיות ובדקו ולא מצאו כולם מותרים, ר'
אסי אמר בשם ר' יוחנן שמדובר שבדק
ומצא אחת בעל מום ולא בדק את השאר
ונחלקו בדין שדה שאבד בה קבר ומצאו בה
קבר אחד ולא המשיכו לבדוק רבי אומר
שקבר שאבד הוא קבר שנמצא ורשב"ג
חושש שמא היה שם עוד קבר, ת"ק סבר
כרשב"ג שכולם אסורים ור' יוסי אמר יבוקר
כרבי שאם מצא אחד בעל מום תולים בו.
ר"א לא הסביר כר"ח שבטומאה אפשר
להסביר שעורב או עכבר נטל אבל בעל מום
להיכן הלך ור"ח הסביר שהתרפא, ר"ח לא
הסביר כר"א משום שרק בטומאה למרות
שמצאו קבר ייתכן שהיה בית קברות ויש
עוד קברים אבל אין סיבה להניח שיש עוד
בעל מום ור"א סבר שהיות ונוגחים אחד את
השני דרכם שיפול בהם מום.